

Unntatt offentlighet:
Offl. § 13 jf. Popplyl. § 24 (1) 2.
pkt.

Deres referanse

Vår referanse
20/02368-8

Dato
15.03.2022

Vedtak om pålegg og overtredelsesgebyr - Automatisk videresending av ansattes e-postkasse

1. Innledning

Vi viser til vårt varsel om vedtak av 1. juli 2021. Vi mottok sine merknader til varselet 16. september 2021.

Våre kommentarer til merknadene følger under.

2. Vedtak om pålegg og overtredelsesgebyr

Vi har i dag fattet følgende vedtak:

- 1. Med hjemmel i personvernforordningen artikkel 58 nr. 2 bokstav i pålegges å betale et overtredelsesgebyr til statskassen på kr 100 000 for automatisk videresending av klagers e-postkasse, jf. personvernforordningen artikkel 6 nr. 1 bokstav f, for manglende vurdering av protester, jf. artikkel 21, og for manglende informasjon, jf. artikkel 13.*
- 2. pålegges å utbedre internkontroll og rutiner for innsyn i ansattes og tidligere ansattes e-postkasser og annet elektronisk lagret materiale, jf. personvernforordningen artikkel 24.*

Bakgrunnen og begrunnelsen for vedtaket følger nedenfor.

Fristen for å gjennomføre påleggene fremgår av vedtakets punkt 7.

3. Sakens faktiske forhold

Det er ikke bestridt at [REDAKTERT] videresendte klagers e-postkasse. Ut fra merknadene og sakens øvrige dokumenter legger vi til grunn at den automatiske videresendingen foregikk fra 1. august 2019 til 10. september 2019.

Dere skriver i merknadene mer om bakgrunnen for at virksomheten igangsatte automatisk videresending av klagers e-post, og anfører at klagers manglende samarbeid gjorde det nødvendig for å ivareta kundeforhold og daglig drift. Dere skriver også at videresendingen var nødvendig fordi dere i juni/juli oppdaget at klager hadde brutt pliktene som fulgte av arbeidsforholdet.

Dere har også lagt ved en sjekkliste for tilfeller der en ansatt slutter, samt et samtykkeskjema for innsyn/videresending av e-post ved fravær og avsluttet arbeidsforhold.

I tillegg har dere merknader til vår vurdering av om det skal ilegges overtredelsesgebyr, samt vår vurdering av gebyrets størrelse.

4. Kravene i regelverket

Vi viser til vår redegjørelse for reglene om rettslig grunnlag, retten til å protestere, informasjonsplikt og internkontroll i vårt varsel om vedtak punkt 5, jf., personvernforordningen artikkel 6 og artikkel 13, og forskrift om arbeidsgivers innsyn i e-postkasse og annet elektronisk lagret materiale §§ 2 og 3.

5. Datatilsynets vurdering

5.1 Rettslig grunnlag for overvåking av ansattes bruk av elektronisk utstyr

[REDAKTERT] erkjenner i merknadene til vårt varsel om vedtak, samt tidligere redegjørelser og avviksmelding, å ha automatisk videresendt innholdet i klagers personlige e-postkasse til daglig leder i perioden 1. august 2019 til 10. september 2019.

Formålet med videresendingen har vært å ivareta daglig drift og på bakgrunn av mistanke om brudd på pliktene som fulgte av arbeidsforholdet. Dette er legitime formål etter e-postforskriftens § 2 første ledd. Denne bestemmelsen gir imidlertid kun adgang til innsyn i enkeltstående tilfeller for konkrete formål.¹ Automatisk videresending av e-poster anses derimot som kontinuerlig overvåking.²

Den automatiske videresendingen var derfor ikke tillatt etter e-postforskriften § 2 første ledd.

Overvåking av ansattes bruk av elektronisk utstyr reguleres av e-postforskriftens § 2 annet ledd. Ifølge denne bestemmelsen er slik overvåkning forbudt, med mindre formålet er å administrere datanettverket eller avdekke eller oppklare sikkerhetsbrudd i nettverket.

---

¹ Jf. departementets merknader til den nå opphevede personopplysningsforskriften.

² Jf. Personvernemndas avgjørelse PVN-2018-16.

Den automatiske videresendingen kan derfor heller ikke hjemles i e-postforskriften § 2 annet ledd.

Vår konklusjon er derfor at den automatiske videresendingen ikke oppfyller vilkårene i e-postforskriften § 2.

Vilkårene etter personvernforordningen artikkel 6 nr. 1 er heller ikke oppfylt. Det aktuelle behandlingsgrunnlaget for overvåking av ansatte og tidligere ansattes elektroniske utstyr, inkludert e-postkasse, er personvernforordningens artikkel 6 nr. 1 bokstav f. Bestemmelsen oppstiller tre vilkår som må være oppfylt: Behandlingen må være «nødvendig» for formål knyttet til de «berettigede interessene», og disse interessene må veie tyngre enn hensynet til den registrerte.

Datatilsynet legger til grunn at formålet har vært å ivareta daglig drift, som kan utgjøre en «berettiget interesse». Også undersøkelser ved begrunnet mistanke om brudd på arbeidsforpliktelser kan utgjøre en «berettiget interesse».

Et tiltak er ikke «nødvendig» dersom formålet kan oppnås med mindre inngripende tiltak.

Ettersom formålet kunne vært oppnådd ved å deaktivere e-postkontoen og/eller aktivere en fraværsmelding, fremstår ikke videresendingen som «nødvendig». Slike tiltak ville vært mindre inngripende ved at de ikke medfører overvåkning av andres korrespondanse.

██████ anfører at det ikke var mulig å legge til fraværsmelding uten at klager selv medvirket. Selv om dette skulle være tilfelle, ville altså deaktivering av e-postkontoen utgjort et tilstrekkelig og mindre inngripende tiltak. Avsendere ville da få melding om at e-posten ikke kunne sendes til klagers e-postadresse, og derved få en oppfordring om å benytte en annen e-postadresse. På bakgrunn av dette fastholder vi vår konklusjon om at ██████ ikke hadde rettslig grunnlag for automatisk videresending av klagers e-postkasse, og at virksomheten har brutt kravet til rettslig grunnlag i personvernforordningen artikkel 6 nr. 1 bokstav f.

Vi viser for øvrig til vår vurdering av rettslig grunnlag for den automatiske videresendingen i varsel om vedtak punkt 6.1.

5.2 Rett til å protestere

██████ anfører i sine merknader at daglig leder 'tok affære' når hun ble gjort oppmerksom på at videresendingen kunne være problematisk. Ved protest skal den behandlingsansvarlige gjøre en konkret interesseavveining, jf. personvernforordningen artikkel 21, og den behandlingsansvarlige har bevisbyrden. ██████ har ikke vist at de har foretatt en slik interesseavveining, eller tatt stilling til klagers protest slik lovverket krever.

På bakgrunn av dette fastholder vi vår konklusjon om at ██████ ikke har oppfylt sin plikt til å vurdere klagers protest etter personvernforordningen artikkel 21.

Vi viser for øvrig til vår vurdering i varsel om vedtak punkt 6.2.

5.3 Informasjonsplikt

██████████ anfører i merknadene til varsel om vedtak at klager ble spurt om og samtykket til videresending av e-post, noe klager har bestridt i sin klage. ██████████ har ikke vedlagt noe ytterligere dokumentasjon på at informasjonsplikten er oppfylt.

Vi viser derfor til vår vurdering i varsel om vedtak punkt 6.3, og opprettholder vår konklusjon om at ██████████ med klar sannsynlighetsovervekt har brutt plikten til informasjon etter personvernforordningen artikkel 13 i forbindelse med den automatiske videresendingen av klagers e-postkasse.

5.4 Internkontroll

Som vedlegg til deres merknader har dere sendt oss en sjekkliste for der en ansatt slutter, samt et samtykkeskjema for innsyn/videresending av e-post ved fravær og avsluttet arbeidsforhold.

Etter Datatilsynets vurdering er de oversendte dokumentene mangelfulle. Samtykkeskjemaet inneholder flere punkt som kan være problematiske etter e-postforskriften, slik som at innholdet i e-postkassen skal gjennomgås av nærmeste leder ved avslutning av arbeidsforhold. Vi minner om at det ikke er adgang til å fravike bestemmelsene i e-postforskriften til ugunst for arbeidstaker, jf. e-postforskriften § 5. Samtykkeskjemaet viser også til bestemmelsene i personopplysningsforskriften fra 2000, som er opphevet.

Vi viser videre til vår vurdering i varsel om vedtak punkt 6.4, og opprettholder vårt pålegg om at ██████████ må utbedre rutinene for innsyn i arbeidstakers e-postkasse.

6. Overtredelsesgebyr

6.1 Generelt om overtredelsesgebyr

Overtredelsesgebyr er et virkemiddel for å sikre effektiv etterlevelse og håndhevelse av personopplysningsregelverket.

I samsvar med Høyesteretts praksis, jf. Rt. 2012 side 1556, legger vi til grunn at overtredelsesgebyr er å anse som straff etter den europeiske menneskerettighetskonvensjonen artikkel 6. Det kreves derfor klar sannsynlighetsovervekt for lovbrudd for å kunne ilegge gebyr.

Vi viser i denne sammenheng til kapittel IX i forvaltningsloven om administrative sanksjoner. Med en administrativ sanksjon menes en negativ reaksjon som kan ilegges av et forvaltningsorgan, som retter seg mot en begått overtredelse av lov, forskrift eller individuell avgjørelse, og som regnes som straff etter den europeiske menneskerettighetskonvensjonen (EMK).

I forvaltningsloven § 46 første ledd heter det:

Når det er fastsatt i lov at det kan ilegges administrativ sanksjon overfor et foretak, kan sanksjonen ilegges selv om ingen enkeltperson har utvist skyld.

I Prop. 62 L (2015-2016) side 199 uttales det om § 46:

Formuleringen om at 'ingen enkeltperson har utvist skyld' er hentet fra paragrafen om foretaksstraff i straffeloven § 27 første ledd og skal forstås på samme måte. Ansvar et er derfor som utgangspunkt objektivt.

Høyesterett har i dom HR-2021-797-A lagt til grunn at det objektive ansvaret for foretaksstraff som følger av straffeloven § 27 ikke er forenlig med straffebegrepet i EMK slik det er tolket av EMD. Høyesterett uttaler i dommen at den som har handlet på vegne av foretaket må ha utvist skyld, og at alminnelig uaktsomhet er tilstrekkelig for å oppfylle dette.

Justisdepartementet har i brev av 12. mai 2021 presisert at dette også gjelder som et utgangspunkt i saker om administrative sanksjoner, og departementet har uttalt at høyesterettsdommen skal legges til grunn ved ileggelse av overtredelsesgebyr overfor foretak.

6.2 Skyldkravet ved ileggelse av overtredelsesgebyr

For at Datatilsynet skal kunne ilegge [REDAKERT] overtredelsesgebyr kreves det altså at den som har opptrådt på vegne av foretaket har utvist skyld. I denne saken er vår vurdering at forsett er den aktuelle skyldformen.

Forsettskravet følger av alminnelige juridiske grunnprinsipper, og disse prinsippene er kodifisert i straffeloven § 22. Av bestemmelsen følger det:

«Forsett foreligger når noen begår en handling som dekker gjerningsbeskrivelsen i et straffebud:

- a) med hensikt,*
- b) med bevissthet om at handlingen sikkert eller mest sannsynlig dekker gjerningsbeskrivelsen, eller*
- c) holder det for mulig at handlingen dekker gjerningsbeskrivelsen, og velger å handle selv om det skulle være tilfellet.»*

Av bestemmelsens andre ledd følger det imidlertid at «[f]orsett foreligger selv om lovbryteren ikke er kjent med at handlingen er ulovlig, jf. § 26». Det er dermed ikke noe krav om at man visste at handlingen var i strid med loven.

Av straffeloven § 26 følger det at «[d]en som på handlingstidspunktet på grunn av uvitenhet om rettsregler er ukjent med at handlingen er ulovlig, straffes når uvitenheten er uaktsom.» I henhold til kravet til aktsomhet må virksomheter sette seg inn i hvilken lovgivning som gjelder på området, og innrette virksomheten i samsvar med de rammer som følger av det aktuelle regelverket.

Daglig leder i [REDAKERT] har erkjent den automatiske videresendingen av klagers e-post. Vi legger til grunn at daglig leder handlet på vegne av foretaket da hun igangsatte videresendingen, og at den automatiske videresendingen var en bevisst og villet handling.

Vår konklusjon er derfor at overtredelsen er gjort forsettlig av [REDAKTERT]. Skyldkravet for å ilegge overtredelsesgebyr er dermed oppfylt.

6.3 Vurdering av om overtredelsesgebyr skal ilegges

Adgangen til å ilegge overtredelsesgebyr er gitt som et virkemiddel for å sikre effektiv etterlevelse og håndhevelse av personopplysningsloven. Det følger av forordningens artikkel 83 nr. 1 at hver tilsynsmyndighet skal sørge for at ilegging av overtredelsesgebyr i hvert enkelt tilfelle er «virkningsfull, står i et rimelig forhold til overtredelsen og virker avskrekkende». Dette innebærer at det må gjøres en konkret, skjønnsmessig vurdering i hver enkelt sak.

[REDAKTERT] har gjort gjeldende flere merknader til vår vurdering av om overtredelsesgebyr skal ilegges, samt til vår vurdering av gebyrets størrelse.

I merknadene fremhever dere klagers manglende villighet til å aktivere fraværsmelding og at hun ikke videresendte e-post som var viktige for driften av virksomheten som bakgrunn til at det ble igangsatt automatisk videresending av all e-post.

Dere skriver blant annet:

«Jeg hadde forspurt i forkant om vi kunne videresende mail, siden hun får en del kundemail, og disse kan vi ikke miste, samt at det kom kvitteringer for kjøp fra kunde direkte til hennes mail (dette var noe hun skulle hjelpe til med, men dette fikk henne ikke til som hun sa), vi kunne ikke sende mail om at mailen hennes var ute av drift, for det var en datamaskin i den andre enden som sendte dette, og da måtte dette endres manuelt, noe hun da plutselig ikke var villig til å hjelpe oss med.»

Merknadene dere har kommet med endrer ikke vår vurdering av overtredelsens grovhet, se varsel om vedtak punkt 7.2 bokstav a.

Den ulovlige videresendingen er en krenkelse av de grunnleggende prinsippene om lovlighet og åpenhet ved behandling av personopplysninger, jf. personvernforordningen artikkel 5 nr. 1 bokstav a. Når grunnleggende regler for beskyttelse av arbeidstakers personvern er tilsidesatt slik det er i denne saken må overtredelsene betraktes som alvorlige.

Vår vurdering er at overtredelsen skal sanksjoneres med overtredelsesgebyr.

Vi viser for øvrig til vurderingene i varsel om vedtak punkt 7.2.

6.4 Vurdering av gebyrets størrelse

Ved utmåling av gebyrets størrelse skal det legges vekt på de samme vurderingsmomentene som i spørsmålet om gebyr bør ilegges. Vi viser derfor til vurderingene gjort i punkt 6.3 og varsel om vedtak punkt 7.2 og 7.3.

Overtredelsesgebyret skal være virkningsfullt, stå i et rimelig forhold til overtredelsen og virke avskrekkende. Dette innebærer at tilsynsmyndigheten skal gjøre en konkret, skjønnsmessig vurdering i hvert enkelt tilfelle.

Gebyret bør settes så høyt at det får virkning også utover den konkrete saken, samtidig som gebyrets størrelse må stå i et rimelig forhold til overtredelsen og virksomheten, jf. artikkel 83 nr. 1.

██████ anfører at det varslede gebyret er satt for høyt, og at vurderingen av gebyrets størrelse burde gjøres etter virksomhetens omsetning i 2018 eller 2019.

I denne saken er det tale om brudd på de grunnleggende prinsippene for behandling i personvernforordningen, og da er den øvre grensen for overtredelsesgebyr 20 000 000 euro eller 4 % av årsumsetningen i forutgående regnskapsår, jf. personvernforordningen artikkel 83 nr. 5.

Personvernforordningen legger til rette for et høyere bøtenivå enn det som gjaldt etter personopplysningsloven fra 2000, og det følger av forordningens artikkel 83 nr. 1 at overtredelsesgebyr skal fastsettes konkret slik at det i hvert enkelt tilfelle er virkningsfull, står i et rimelig forhold til overtredelsen og virker avskrekkende. Hovedformålet med overtredelsesgebyr er prevensjon, altså at risikoen for å bli ilagt gebyr skal virke avskrekkende og derved medvirke til økt etterlevelse av regelverket.³

Hvilken størrelse på overtredelsesgebyr som er virkningsfull må vurderes konkret, og «prevensjonshensynet tilsier at gebyret for en overtredelse må settes så høyt at denne faktisk oppleves som et ondt av overtrederen».⁴ I en slik vurdering vil det være mer korrekt å legge til grunn virksomhetens nåværende økonomi, og ikke økonomien for tidligere år.

Datatilsynet mener derfor at det er korrekt å ta utgangspunkt i årsumsetningen fra 2020 i vurderingen av overtredelsesgebyrets størrelse.

I utmålingen av overtredelsesgebyr må tilsynet vurdere om saksbehandlingstiden skal trekke i formidlende retning, jf. personvernforordningen artikkel 83. nr. 1 bokstav k, jf. Personvernmemorandets avgjørelse PVN-2021-03. I denne saken mottok vi den første klagen og avviksmeldingen i oktober 2019, og vi ba ██████ om redegjørelse i november 2020. Vi fikk ██████ redegjørelse 19. januar 2021, og sendte varsel om vedtak 6. juli 2021. Vi mottok ██████ merknader til varsel om vedtak 16. september 2021.

Etter at saken ble igangsatt hos oss med krav om redegjørelse har det gått 6 måneder fra vi mottok redegjørelsen til vi sendte varsel om vedtak. Etter vår vurdering er dette ikke lang nok saksbehandlingstid til å virke formildende på overtredelsesgebyrets størrelse.

Som vi har redegjort for i varselet gjelder denne saken mangel på behandlingsgrunnlag (lovlighetsprinsippet), brudd på informasjonsplikten (åpenhetsprinsippet) og manglende vurdering

---

³ «Personopplysningsloven og personvernforordningen – Kommentartutgave», Skullerud m.fl. (2019).

⁴ «Personopplysningsloven og personvernforordningen – Kommentartutgave», Skullerud m.fl. (2019) s. 347

av klagers protest, som utgjør alvorlige brudd på personvernforordningen. I tillegg mangler virksomheten organisatoriske tiltak for etterlevelse av regelverket (ansvarlighetsprinsippet). Dette taler for et gebyr av en viss størrelse.

I skjerpende retning legger vi særlig vekt på at den automatiske videresendingen ble igangsatt av virksomhetens daglige leder, at videresendingen pågikk over en periode på nesten seks uker til tross for klagers innsigelser, og at e-postene ble videresendt til en e-postkasse administrert av daglig leder, og at virksomhetens ledelse manglet kunnskap om regelverket.

Vi legger også vekt på virksomhetens økonomi. Ifølge offentlige tilgjengelige dokumenter, er [redacted] registrert med en omsetning på [redacted] i 2020, og et årsresultat på [redacted]. Virksomheten er registrert med en egenkapital på [redacted].

Utfra virksomhetens omsetning og positive årsresultat, samt de alvorlige bruddene på personvernforordningen i saken, opprettholder vi vår vurdering av gebyrets størrelse, og setter overtredelsesgebyret på kr 100 000. Beløpet utgjør ca. 2,2 % av virksomhetens omsetning i forrige regnskapsår, jf. personvernforordningen artikkel 83 nr. 5.

7. Klagerett og videre saksgang

Dere kan klage på vedtaket. En eventuell klage må sendes til oss innen tre uker etter at dette brevet er mottatt (jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29). Dersom vi opprettholder vårt vedtak vil vi sende saken videre til Personvernemnda for klagebehandling.

Dersom dere ikke påklager pålegget om overtredelsesgebyr, er oppfyllelsesfristen 4 uker etter klagefristens utløp, jf. personopplysningsloven § 27. Fristen for å gjennomføre pålegget pkt. 2 om internkontroll er 4 uker etter klagefristens utløp.

Dersom dere ikke påklager pålegget pkt. 2, må dere innen denne fristen må dere sende oss en skriftlig bekreftelse, samt dokumentasjon, på at pålegget om internkontroll er gjennomført.

8. Offentlighet, innsyn og taushetsplikt

Vi vil informere dere om at alle dokumentene i utgangspunktet er offentlige, jf. offentlighetsloven § 3. Dersom dere mener det er grunnlag for å unnta hele eller deler av dokumentet fra offentlig innsyn ber vi dere om å begrunne dette.

Datatilsynet har taushetsplikt om hvem som har klaget til oss, og om klagerens personlige forhold. Taushetsplikten følger blant annet av personopplysningsloven § 24 og forvaltningsloven § 13. Som part i saken kan dere likevel bli gjort kjent med slike opplysninger av Datatilsynet, jf. forvaltningsloven § 13 b første ledd nr. 1. Dere har også rett til innsyn i sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven § 18.

Vi gjør oppmerksom på at dere har taushetsplikt om opplysninger dere får av Datatilsynet om klagerens identitet, personlige forhold og andre identifiserende opplysninger, og at dere bare kan bruke disse opplysningene i den utstrekning det er nødvendig for å ivareta interessene deres i denne saken, jf. forvaltningsloven § 13 b andre ledd. Vi gjør oppmerksom på at brudd på denne taushetsplikten kan straffes etter straffeloven § 209.

Hvis dere har spørsmål om saken, kan dere ta kontakt med Berit Bye Rinnan på telefon 22 39 69 58.

Med vennlig hilsen

Jørgen Skorstad
avdelingsdirektør, jus

Berit Bye Rinnan
juridisk rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen håndskrevne signaturer

Kopi til:

